

Jačanje strateške saradnje između EU i regiona Zapadnog Balkana u oblasti istraživanja IKT

**Inicijalna Strateška agenda istraživanja:
“Istraživački prioriteti u oblasti IKT za Srbiju,
2007-2013”**

*Project funded by the European Commission under the
“Information Society Technologies” Thematic Priority of the 6th
Framework Programme for Research and Technological
Development.*

Sadržaj

1	INICIJALNI PRIORITETI ISTRAŽIVANJA U OBLASTI IKT ZA SRBIJU4	
2.1	IKT ZA DRŽAVNU UPRAVU I EUPRAVU (<i>ICTs FOR GOVERNMENT & eGOVERNMENT</i>)	5
2.2	IKT ZA OBRAZOVANJE I EOBRAZOVANJE (<i>ICTs FOR LEARNING & eLEARNING</i>)	6
2.3	SOFTVERSKO INŽENJERSTVO (<i>SOFTWARE ENGINEERING</i>)	7
2.4	BEŽIČNE I MOBILNE TEHNOLOGIJE (<i>WIRELESS & MOBILE TECHNOLOGIES</i>)	8
2.5	INTERNET TEHNOLOGIJE (<i>INTERNET TECHNOLOGIES</i>)	9
2.6	ŠIROKOPOJASNE TEHNOLOGIJE (<i>BROADBAND TECHNOLOGIES</i>)	10
2.7	IKT ZA ZDRAVSTVO I EZDRAVSTVO (<i>ICTs FOR HEALTH & eHEALTH</i>)	11
2.8	„EMBEDDED“ I „PERVASIVE“ SISTEMI (<i>EMBEDDED AND PERVASIVE SYSTEMS</i>)	12
2.9	IKT ZA POLJOPRIVREDU (<i>ICTs FOR AGRICULTURE</i>)	13
2.10	IKT ZA PREDUZEĆA I POSLOVANJE (<i>ICTs FOR ENTERPRISES & eBUSINESS</i>)	13
	ANNEX I – KLASIFIKACIJA POLJA ISTRAŽIVANJA U OBLASTI IKT	15
	ANNEX II – KONSULTOVANI EKSPERTI	17

1. SVRHA STRATEŠKE AGENDE ISTRAŽIVANJA

Inicijalna Strateška agenda istraživanja (SRA – Strategic Research Agenda) predstavlja rezultat inicijalnih konsultacija sa grupom od 20 eksperata iz Srbije, osmišljenih u okviru SCORE projekta finansiranog od strane EU¹. Glavni cilj SCORE projekta (www.score-project.eu) jeste da definiše Stratešku agendu istraživanja u oblasti IKT (informaciono komunikacionih tehnologija) za Srbiju koja će da reflektuje buduće prioritete istraživanja u ovoj oblasti.

Strateška agenda istraživanja je osmišljena sa ciljem da doprinese pospešivanju buduće saradnje između EU i zemalja Zapadnog Balkana, kroz istraživačke politike EC (European Commission) i programe finansiranja istraživanja (npr. FP7 ICT work-programmes).

Trenutno ne postoji definisana politika istraživanja EU iz oblasti IKT za region Zapadnog Balkana za period 2007-2013. SCORE želi da doprinese oblikovanju politike istraživanja EU iz oblasti IKT za Region tako da ona reflektuje interese i realne potrebe regionalnih aktera u oblasti IKT.

Kako bi razvili finalnu Stratešku agendu istraživanja za Srbiju, pozivamo Vas da pošaljete komentare na inicijalnu verziju ovog dokumenta (Agende) na jedan od sledećih načina:

- Popunjavanjem obrasca za komentare (koji ste dobili u attachment-u maila ili snimili sa web sajta) i slanjem Jeleni Pantelic, na e-mail: office@e-drustvo.org
- Popunjavanjem obrasca za komentare, za Srbiju, koji možete pronaći na <http://consultations.score-project.eu>

Molimo Vas da Vaše komentare dostavite **najkasnije do 30.novembra 2007.**

U proces konsultacija će biti uključene sledeće grupe aktera zainteresovanih za oblast IKT:

- Nacionalni kreatori politika za istraživanje i razvoj: predstavnici ministarstava, radnih grupa ili ostalih tela zaduženih za politiku istraživanja u oblasti IKT,
- Istraživači: sa fakulteta i instituta, zatim istraživači iz privrede (profitnog sektora), iz neprofitnih istraživačkih organizacija, kao i predstavnici relevantnih istraživačkih projekata iz oblasti IKT,
- Predstavnici IKT kompanija i industrija: softverske kompanije, sistem integratori, Internet provajderi, telekom operateri
- Korisnici IKT: predstavnici građanskog društva, privrede (biznis sektora), državne i lokalne uprave, kao i nevladinih organizacija

Vi ste pozvani kao jedan od ključnih aktera u polju IKT, da zagovarate one prioritete u oblasti istraživanja u oblasti IKT, koje mogu da zadovolje stvarne istraživačke potrebe i interese Srbije.

Vaše iskustvo i stavove po ovom pitanju, smatramo izuzetno vrednim i značajnim za krajnji rezultat ovih konsultacija.

¹ Za više informacija o SCORE projektu, posetite website projekta www.score-project.eu

1 INICIJALNI PRIORITETI ISTRAŽIVANJA U OBLASTI IKT ZA SRBIJU

U ovom poglavlju su predstavljene inicijalno definisani prioriteti istraživanja u oblasti IKT za Srbiju za period 2007-2013, sa definisanim istraživačkim ciljevima i specifičnim oblastima istraživanja, kao rezultat prve faze konsultacija.

Inicijalno definisani prioriteti istraživanja u oblasti IKT za Srbiju (2007-2013)
IKT za državnu upravu i eUpravu (<i>ICTs for Government & eGovernment</i>)
IKT za obrazovanje i eObrazovanje (<i>ICTs for Learning & eLearning</i>)
Softversko inženjerstvo (<i>Software engineering</i>)
Bežične i mobilne tehnologije (<i>Wireless & mobile technologies</i>)
Internet tehnologije (<i>Internet technologies</i>)
Širokopoljasne tehnologije (<i>Broadband technologies</i>)
IKT za zdravstvo i eZdravstvo (<i>ICTs for Health & eHealth</i>)
Embedded and Pervasive Systems
IKT za poljoprivredu (<i>ICTs for Agriculture</i>)
IKT za preduzeća i poslovanje (<i>ICTs for Enterprises & eBusiness</i>)

U tabeli su prikazani predlozi istraživačkih prioriteta u oblasti ICT za Srbiju, koje su tako rangirali eksperti na osnovu socijalnog, ekonomskog i tehnološkog potencijala i uticaja ovih prioriteta.

2.1 IKT za državnu upravu i eUpravu (*ICTs for Government & eGovernment*)

Obrazloženje: Državna uprava u Srbiji je ispod nivoa razvoja na kome se nalazi ova oblast u svetu i prouzrokuje nepotrebno velike troškove. eUprava i IKT za državnu upravu se smatraju izuzetno važnim za modernizaciju javnog sektora i razvoja informacionog društva, te je stoga poželjno da se što brže i kvalitetnije razviju i implementiraju. Koliko je bitno istraživanje i razvoj (IR) u ovoj oblasti, svedoči i činjenica da su IR aktivnosti uključene u posebne tokove javnog finansiranja - u Nacionalni investicioni plan. Uvođenje IKT u državnu upravu će modernizovati način poslovanja i podržati industrijski razvoj. Na njihovom uvođenju će biti angažovana domaća IKT industrija ali će stimulisati i stvaranje novih specijalizovanih kompanijam koje će proizvoditi nove IKT aplikacije (e-potpis, e-plaćanje, e-fakture, e-ugovori i sl.). Imaće direktan uticaj na porast korisnika IKT i kompjutersko opismenjavanje na nacionalnom nivou. Šta više, uvođenje usluga eUprave će imati veliki socijalni uticaj, jer će ravnopravno tretirati sve socijalne grupe i omogućiti veći kvalitet pruženih usluga, smanjenje troškova i opšte poboljšanje komunikacije između organa državne administracije. Doprineće i većem stepenu transparentnosti aktivnosti državne uprave i smanjiće nivo korupcije. Srbija je na putu razvoja eUpravu i odgovarajuće IKT za nju. U Srbiji se razvija istraživačka infrastruktura koju čine svetski prepoznati eksperti u toj oblasti.

Prioritet: IKT za državnu upravu i eUprava (<i>ICTs for Government & eGovernment</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. Razvoj infrastrukture za elektronska dokumenta i baze podataka za eUpravu	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronska dokumenta građana, kompanija i javnih ustanova • Sigurnost administrativnih podataka u elektronskoj formi, PKI (Public Key Infrastructure - PKI) • Razvoj centralnog registra građana Srbije • Razvoj middleware-a za pružanje usluga zasnovanih na web-u iz registara građana i pravnih subjekata ka svim aplikacijama eUprave • Automatsko povezivanje semantički sličnih dokumenata • Automatsko povezivanje personalnih podataka dostupnih u elektronskoj formi sa različitim lokacija
2. Brz i bezbedan pristup informacijama i servisima za građanstvo i poslovne korisnike	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj web portala za građane, preko koga bi mogli da obavljaju komunikaciju i transakcije ka organima državne uprave • Koncepti sigurnosti za obezbeđivanje poverljivosti aplikacija i servisa • Sistemi za elektronske konsultacije o pravnim i regulatornim aktima, kao i elektronski vodič kako doći do administrativne pomoći u raznim oblastima • Dizajn interfejsa za korišćenje servisa eUprave, e-Inclusion
3. Razvoj specifičnih aplikacija za eUpravu	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj sistema za podršku odlučivanju za državnu upravu • Razvoj standardnih komponenti za sisteme eUprave na nivou opština • Razvoj sistema za realizaciju javnih nabavki za budžetske korisnike • Razvoj podrške pouzdanim javnim statistikama • Sistemi za upravljanje prostornim resursima (podrška prikupljanju geo podataka, baze geo podataka, geo portali,

Prioritet: IKT za državnu upravu i eUprava (ICTs for Government & eGovernment)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
	itd.) <ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja komunikacione infrastrukture za javne servise biblioteka, digitalne biblioteke
4. Uspostavljanje sistema javnih servisa eUprave, standardizacija i interoperabilnost	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj standarda za softverske sisteme eUprave • Razvoj softvera za upravljanje i filtriranje Internet saobraćaja • Politike i principi izgradnje eUprave • Standardi u eUpravi i standardizacija razvoja aplikacija za eUpravu • Struktura i arhitektura javnih servisa eUprave
5. Softverska rešenja za eUpravu zasnovana na open code-u	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza pristupa zemalja EU primeni open-source koda u rešenjima za eUpravu • Arhitektura sistema eUprave zasnovana na open-source kodu • Implementacija open-source kod tehnologija

2.2 IKT za obrazovanje i eObrazovanje (ICTs for Learning & eLearning)

Obrazloženje: Društvo zasnovano na znanju grade obrazovani ljudi i razvijena IKT infrastruktura koja podržava sve njegove aktivnosti. Obogaćivanjem obrazovnog procesa IKT-ma i eObrazovanje se smatraju preduslovima za kreiranje obrazovanog kadra koji će doprineti razvoju informacionog društva. Što je više kompjuterski pismenih građana to će razvoj informacionog društva biti brži a sam oblik društva lakše prihvaćen. Kvalitet i kapacitet obrazovnih institucija se mora značajno poboljšati od osnovne škole do doktorskih studija. Danas je u Srbiji evidentna potreba za modernizovanim obrazovnim procesom, baziranim na IKT, prilagođenim specifičnim potrebama lokalnog obrazovnog sistema. Implementacija IKT u obrazovni proces jeste šansa za sve da im obrazovni materijal postane dostupan, što bi omogućilo ravnopravnost svih segmenata populacije, naročito žena u ruralnim oblastima, kojima bi se tako omogućio nastavak školovanja. Investiranje u obrazovanje je najbolji način da se održi dobar odnos cene/performance domaćih eksperata, a u ovoj oblasti malim investicijama je moguće ostvariti značajan ekonomski efekat.

Prioritet: IKT za obrazovanje i eObrazovanje (ICTs for Learning & eLearning)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. Dostupnost pedagoških obrazovnih materijala on-line	<ul style="list-style-type: none"> • Obrazovni objekti i skladište obrazovnih objekata • Integracija sistema za učenje na daljinu sa digitalnim bibliotekama
2. Personalizacija obrazovnog procesa preko Interneta	<ul style="list-style-type: none"> • Adaptivni sistemi za učenje • Modeliranje studenta, razvoj modela učenika • Personalizacija procesa učenja
3. Softverski sistem za upravljanje i podršku procesima učenja	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemi za elektronsko testiranje znanja • Sistemi za upravljanje obrazovnim procesima, LMS (Learning Management System) modeli • Integracija distribuiranih izvora informacija u sistem eObrazovanja

Prioritet: IKT za obrazovanje i eObrazovanje (ICTs for Learning & eLearning)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
	<ul style="list-style-type: none"> • Standardi u eObrazovanju, implementacija evropskih standarda za obrazovanje u oblasti IKT na svim nivoima • Specijalizovani mentorski sistemi, razvoj softvera za specifične potrebe domaćeg obrazovnog sistema (ćirilično pismo, besplatno dostupni rečnici i spell checker-i za Srpski jezik)
4. Bolje kompjutersko obrazovanje za sve grupe građana	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj metoda i softverskih alata za unapređenje kompjuterske pismenosti na svim nivoima obrazovanja • Istraživanje o IKT potrebama u obrazovnim procesima • Razvoj nastavnog plana za eObrazovanje i web sajta za besplatnu osnovnu IKT obuku za sve građane • Primena eObrazovanja kao tehnologije u školama i kod korporativnih korisnika • Razvoj modela i podrške za dugoročno obrazovanje, Izgradnja obrazovnih kapaciteta
5. Bolje obrazovanje za ljude sa posebnim potrebama	<ul style="list-style-type: none"> • Web portal, sadržaj i servisi prilagođeni grupama sa posebnim potrebama i marginalizovanim grupama • Specijalizovani softver za ljude sa posebnim potrebama
6. Razvoj sadržaja postdiplomskih i doktorskih studija iz oblasti IKT	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj nastavnog plana (kurikuluma) i obrazovnih materijala za postdiplomske i doktorske studije iz oblasti IKT • Razvoj middleware-a za servise zasnovane na web tehnologijama za razmenu sadržaja na postdiplomskim i doktorskim studijama iz oblasti IKT

2.3 Softversko inženjerstvo (*Software engineering*)

Obrazloženje: Razvoj profesionalnog softvera se zasniva na znanju brojnih modernih numeričkih metodologija, arhitektura i tehnologija. Ukoliko se pažnja posveti razvoju sistema obrazovanja iz oblasti IKT, ovaj sektor će, u Srbiji, postati još profitabilniji. IKT kompanije će prepoznavati ovaj potencijal i otvaraće svoja istraživačko-razvojna odeljenja u Srbiji u kojima će zapošljavati domaće eksperte. Da bi se ostvarila efikasnost, efektivnost i međunarodno sertifikovan kvalitet u razvoju softvera, neophodno je ulagati u istraživanje i razvoj softverskog inženjerstva. Srbija treba da razvija softversku industriju jer ima obrazovan kadar za to, i za njegov razvoj nisu potrebne velike investicije u infrastrukturu. Softversko inženjerstvo ima potencijal da podrži efektivnost državne uprave i da zadovolji potrebe javnog sektora za razvojem/modernizacijom, pogotovo ako se Vlada odluči da za te poslove angažuje domaće kapacitete. Raznolikost i potencijal proizvoda softverskog inženjerstva može da doprinese zadovoljavanju ključnih socijalnih potreba u oblasti zdravstva, obrazovanja, socijalnog blagostanja ili potreba specifičnih socijalnih grupa, npr. ljudi u trećem dobu, omladine, osoba za invaliditetom i sl.

Prioritet: Softversko inženjerstvo (Software engineering)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. Razvoj softverskih alata i servisno orijentisanih arhitektura za distribuirane	<ul style="list-style-type: none"> • Servisno orijentisane arhitekture • Inteligentni web servisi • Specijalizovani softver za sigurnost i privatnost podataka

Prioritet: Softversko inženjerstvo (<i>Software engineering</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
informacione sisteme	<ul style="list-style-type: none"> • Arhitekture vođene modelima • Brza izrada prototipa • Workflow sistemi
2. Razvoj multi-agent komponenata softverskih sistema	<ul style="list-style-type: none"> • Arhitekture softverskih sistema zasnovane na multi-agentima • Ontologija za domensko znanje • Tehnologije zasnovane na multi-agentima • Kompleksni adaptivni sistemi
3. Razvoj alata i aplikacija u realnom vremenu za embedded sisteme i industrijske aplikacije u oblasti energije i transporta	<ul style="list-style-type: none"> • Softver za upravljanje i kontrolu naprednih procesa za energetske sisteme (inteligentno i interaktivno praćenje proizvodnje, distribucije, trgovanja i upotrebe enegrije) • Middleware i platforme za izgradnju sigurnih sistema • Softver za optimizaciju i logističku podršku transportu
4. Stimulisanje razvoja softvera, platformi i alata baziranih na open source-u	<ul style="list-style-type: none"> • Istraživanje open-source modela za unapređivanje procesa softverskog inženjerstva • Razvoj platformi, alata i aplikacija, za javni sektor, baziranih na open source-u
5. Metode i alati za unapređenje razvoja softvera	<ul style="list-style-type: none"> • Metode i alati za testiranje, kontrolu i obezbeđivanje kvaliteta softvera • Arhitekture vođene modelima • Primenjena istraživanja u oblasti dizajniranja sistema, razvoja softvera, integracije i razvoja krajnjeg korisnika.
6. Ojačavanje konkurentne pozicije softverske industrije Srbije – sistemski podsticaji	<ul style="list-style-type: none"> • Stimulacija početka biznisa SME u oblasti razvoja softvera • Jačanje saradnje sa međunarodnim kompanijama za razvoj softvera • Razvoj softvera za industriju i uslužni sektor na bazi otvorenih standarda • Stimulisanje istraživačkog rada u oblasti razvoja softvera, primene, evolucije i ocene • Stimulisanje razvoja kompleksnih softverskih sistemima za međunarodna tržišta i stvaranja novih tipova usluga

2.4 Bežične i mobilne tehnologije (*Wireless & mobile technologies*)

Obrazloženje: Ova oblast istraživanja je jedna od najperspektivnijih u budućnosti, jer postoji dobro razvijena zajednica međunarodno priznatih eksperata i mladih naučnika. Razvoj i primena bežičnih tehnologija doprinosi bržoj digitalizaciji društva, omogućava pokrivanje područja sa slabo razvijenom fiksnom infrastrukturom i potpomaže stvaranje informacionog društva. Istraživanje u ovoj oblasti ima visoki potencijal da podrži IKT sektor u Srbiji, jer je penetracija mobilne telefonije izuzetno visoka i ima veliki uticaj na razvoj biznis sektora. Oformljeno je regulatorno telo i stečeni su svi preduslovi za deregulaciju tržišta. Masovna primena bežičnih i mobilnih tehnologija će obogatiti infrastrukturu i pružiti najveću podršku razvoju IKT u Srbiji. Ove tehnologije doprinose razvoju privatnog sektora, pružanjem specijalizovanih IKT servisa i omogućavanjem bolje komunikacije jednog poslovnog subjekta sa svojim poslovnim partnerima sa bilo kog mesta u bilo koje vreme. Razvoj bežičnih i mobilnih tehnologija će povećati nivo zadovoljenja komunikacionih potreba, omogućiti primenu i upotrebu IKT od strane većeg broja građana i stoga redukovati

digitalni jaz koji postoji.

Prioritet: Bežične i mobilne tehnologije (<i>Wireless & mobile technologies</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. Povećanje upotrebe Internet servisa na mobilnim uređajima	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj aplikacija Internet servisa za mobilne uređaje • Razvoj softverske i hardverske podrške bržem bežičnom pristupu Internetu • Multimedijalni servisi na specifičnim uređajima, razvoj alata za HSDPA (High Speed Downlink Packet Access) • Poboljšanje dostupnosti Internet servisa populaciji u ruralnim oblastima i grupama sa posebnim potrebama
2. Obezbeđivanje sigurnosti u mobilnim tehnologijama i infrastrukturama	<ul style="list-style-type: none"> • Sigurnost, fleksibilnost i zavisnost u bežičnim mrežnim infrastrukturama, uključujući 3G i 4G okruženja • Modeli, politike, okviri i platforme za bezbedne, poverljive i efikasne razmene podataka u među domenskim bežičnim mrežnim infrastrukturama • Modeli, metode i alati za zaštitu privatnosti informacija • Razvoj sigurnosnih sistema zaštite i sistema za nadgledanje
3. Novi servisi u bežičnim i mobilnim komunikacijama	<ul style="list-style-type: none"> • Interoperabilni, dinamički i rekonfigurabilni servisi u bežičnim komunikacionim tehnologijama (npr. WiFi, WiMAX, GPS, Radio Frequency Identification (RFID)) • Razvoj i primena bežičnih metoda povezivanja oblasti sa slabom fiksnom infrastrukturom • Primena mobilnih tehnologija u bankarskom sektoru, elektronska plaćanja i e-bankarstvo, sistemi za m-plaćanje i alati za m-bankarstvo • Ad hoc konektivnost u bežičnom okruženju, napredne bežične tehnologije koje podržavaju integraciju robusnih konektivnosti u ad-hoc, senzorske i bežične mreže
4. Razvoj modela za karakterizaciju bežičnih komunikacionih kanala	<ul style="list-style-type: none"> • Predikcija EM polja upotrebom neuronskih mreža i drugih numeričkih tehnologija • Softverske radio tehnologije i njihova aplikacija • Kontrola, upravljanje i optimizacija u scenarijima bežičnih mreža iza 3G i 4G • Ultra širokopoljasne tehnologije i njihove primene

2.5 Internet tehnologije (*Internet technologies*)

Obrazloženje: Istraživanje u ovoj oblasti u Srbiji, datira koliko i sama tehnologija. U prilog tome govore i brojne publikacije i istraživački radovi objavljeni u prestižnim međunarodnim časopisima i magazinima iz ove oblasti. Istraživači u ovoj oblasti imaju najjače veze sa međunarodnom istraživačkom zajednicom i veliki broj nacionalnih i međunarodnih projekata. Internet tehnologije podržavaju razvoj SME sektora i realizaciju rastućeg ekonomskog potencijala Srbije. Uvođenje Internet tehnologija u poslovanje će modernizovati rad, podržati industrijski razvoj, ponuditi široku lepezu mogućnosti primene i šansu lokalnim kompanijama da uđu na međunarodno tržište. Šta više, njihova primena u javnoj upravi, pored modernizacije rada, doprineće i većoj efikasnosti javnih servisa. Široka primena IT u svakodnevnom životu će povećati kvalitet života građana Srbije i doprineti bržem razvoju društva ka informacionom društvu.

Prioritet: Internet tehnologije (<i>Internet technologies</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. Standardizacija razmene podataka u različitim web tehnologijama	<ul style="list-style-type: none"> • Primena XML tehnologija u sistemima eUprave • Primena XML tehnologija u elektronskom izdavaštvu • Kontrola pristupa XML dokumentima • XML baze podataka, XML forme podataka i relacione baze podataka • Kontrola pristupa (pristup u zavisnosti od konteksta i "airbag based" sistemi) • Aplikacije bazirane na XML-u (npr. eOrazovanje, eUprava, eZdravstvo)
2. Obezbeđivanje interoperabilnosti između raznorodnih softverskih aplikacija na Internetu	<ul style="list-style-type: none"> • Arhitekture web servisa • Semantički web i aplikacije (npr. eUprava, GIS, itd.) • Web agenti
3. Arhitekture sistema za Internet	<ul style="list-style-type: none"> • Prevažilaženje ograničenja Interneta, nove forme rutiranja i isporuke sadržaja • Internet arhitekture i protokoli • Sigurnost na Internetu
4. Povećanje penetracije Interneta	<ul style="list-style-type: none"> • Istraživanje Internet tržišta u skladu sa međunarodnim standardima • Dostupnost Interneta grupama sa posebnim potrebama • Standardizacija i smernice za Internet istraživanja

2.6 Širokopoljasne tehnologije (*Broadband technologies*)

Obrazloženje: Istraživačka infrastruktura u oblasti širokopoljanskih tehnologija je u Srbiji sve bolja i veća, ali su neophodna dodatna sredstva za istraživanja u ovoj oblasti kako bi se ovaj trend i nastavio. Iskustvo brojnih istraživača u razvoju i implementaciji novih servisa širokopoljanskih tehnologija, zasnovanih na kablovskim, optičkim i bežičnim infrastrukturama, daju osnovu za stvaranje privlačne sredine za razvoj biznis sektora. Kako bi stimulisala rast ove istraživačke infrastrukture, Vlada je finansirala brojne projekte iz ove oblasti, jer je svesna kakav veliki potencijal za budući razvoj ekonomije ona u sebi nosi. Obezbeđivanje infrastrukture visokih performansi je preduslov za razvoj i implementaciju modernih IKT servisa koji su osnov unapređenja privatnog sektora. Takođe predstavlja i jedan od alata za premošćavanje digitalnog jaza koji je još uvek prisutan u Srbiji, ali i za zadovoljenje osnovnih socijalnih potreba građana.

Prioritet: Širokopoljasne tehnologije (<i>Broadband technologies</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. Obezbeđivanje "broadband"-a za sve	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj i uvođenje širokopoljanskih tehnologija i servisa zasnovanih na bežičnim komunikacijama za "sve" • Tehnologije i platforme koje podržavaju različite servise, zasnovane na interoperabilnosti telekomunikacionih i Internet infrastruktura • Interoperabilnost heterogenih širokopoljanskih mrežnih tehnologija

Prioritet: Širokopojasne tehnologije (<i>Broadband technologies</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
2. Povećanje sigurnost u primeni širokopojasnih tehnologija	<ul style="list-style-type: none"> • Pronalaženje efikasnih načina da se poveća sigurnost u upotrebi širokopojasnih tehnologija • Sigurne i fleksibilne arhitekture i tehnologije koje obezbeđuju siguran prenos podataka i realizaciju usluga sa jednog kraja na drugi kroz heterogenu infrastrukturu
3. Multimedijalne mreže i servisne infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> • Primena multimedijalnih servisa, omogućenih upotrebom širokopojasnih tehnologija (uglavnom u biznisu) • Interoperabilnost multimedijalnih mreža • Personalizacija multimedijalnih servisa i aplikacija • Upravljanje i kontrola aplikacija za multimedijalne servise za domaćinstva i zabavne sadržaje
4. Razvoj i implementacija rešenja za širokopojasne transfere kroz postojeće infrastrukture	<ul style="list-style-type: none"> • xDSL servisi • Strujne mreže • Interaktivno emitovanje (broadcasting) • Širokopojasni pristup kroz HFC mreže, povećanje bandwidth kapaciteta, bežični širokopojasni pristup

2.7 IKT za zdravstvo i eZdravstvo (*ICTs for Health & eHealth*)

Obrazloženje: Uporteba IKT u zdravstvu je trenutno na veoma niskom nivou u Srbiji, ali postoje indicije da će se stvari ubrzo promentit. Neki napredak je već postignut i neka istraživanja u oblasti zdravstva je IKT industrija već podržala. Integrisani zdravstveni sistem treba dizajnirati i implementirati što pre, kako bi se povećala efikasnost u radu i upotrebi raspoloživih kapaciteta i resursa, kao i kvalitet pruženih usluga. Ovo će na prvom mestu zadovoljiti potrebe za zdravijim životom i zdravijim starenjem. Primena IKT u ovom sektoru će omogućiti tačniju procenu zdravstvenog stanja populacije. Moderna ekonomija diktira potrebu za minimiziranjem troškova u zdravstvenom sektoru i najlogičnije i najisplativije rešenje za to bi bilo uvođenje IKT u zdravstvo, kroz inicijative kao što su medicinska pomoć na daljinu. Ona bi smanjila troškove pružanja usluga (uključujući i participaciju pacijenata) i angažovala veći broj stručnjaka, ali bi i poboljšala kvalitet usluge i povećala poverenje koje građanstvo ima u ovaj sektor.

Prioritet: IKT za zdravstvo i eZdravstvo (<i>ICTs for Health & eHealth</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. Razvoj integrisanog elektronskog zdravstvenog sistema u Srbiji	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronski sistem zdravstvenih kartona (zasnovanog na bežičnim tehnologijama), Elektronski sistem kartona pacijenata • Zdravstveni IS za zdravstvene ustanove • Interoperabilnost informacionih sistema bolnica • Integracija dijagnostičkih uređaja u Zdravstveni IS (uključujući 3D i 4D prezentacije dijagnostičkih rezultata) • Umrežavanje svih zdravstvenih ustanova uključujući i laboratorije
2. Sigurnost podataka u mrežama eZdravstva	<ul style="list-style-type: none"> • Sigurnost mrežnog sloja • Sigurnost zasnovana na ulogama • Upravljanje pristupom sistemu eZdravstva

Prioritet: IKT za zdravstvo i eZdravstvo (ICTs for Health & eHealth)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
3. Razvoj IKT za nadzor rizičnih grupa i ranu dijagnozu kritičnih zdravstvenih situacija	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj integrisane IKT podrške u osnovnim i specijalizovanim uslugama zaštite zdravlja • Razvoj IKT za podršku svakodnevnim aktivnostima • Praćenje pacijenta kao praćenje procesa • Sakupljanje podataka o pacijentu putem Interneta • Ekspertski sistemi za savetovanje pacijenata
4. Uvođenje novih servisa eZdravstva	<ul style="list-style-type: none"> • eServisi za upravljanje i podršku interakciji između pacijenata, osiguranja, kompanija i zdravstvenih ustanova • eServisi za integraciju zdravstvenih ustanova i apoteka • Povezivanje pacijenata kroz bežične mreže i lokalizovane usluge

2.8 „Embedded“ i „pervasive“ sistemi (*Embedded and Pervasive Systems*)

Obrazloženje: Široko polje primene i vredni postojeći resursi u Srbiji, čine ovaj prioritet jednim od obećavajućih za budući razvoj. Istraživanja u ovoj oblasti se mogu primeniti u raznim granama industrije uz blage modifikacije. Ova fleksibilnost u primeni rezultata istraživanja, uzevši u obzir stanje naše ekonomije, je od velikog značaja. Sve oblasti proizvodnje i upravljanja su potencijalna polja primene i stoga, ona nose veliki budući potencijal za podršku razvoju privatnog sektora i srpske ekonomije uopšte.

Prioritet: „Embedded“ i „pervasive“ sistemi (<i>Embedded and Pervasive Systems</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. Povećanje efektivnosti upravljanja industrijskim procesima	<ul style="list-style-type: none"> • Projektovanje specifičnih uređaja za upravljanje industrijskim procesima i pogonima. • Koncepti, metode i alati za dizajn sistema • Upravljanje i kontrola na „embedded“ platformama • Integracija sistema za upravljanje putem Interneta
2. Tehnologije za poboljšanje uslova života starijih osoba	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemi za nadgledanje i pomoć osobama sa ograničenom mogućnošću kretanja • Sistemska rešenja za samostalan život • Projektovanje i integracija senzora, uređaja i podistema u „pametni“ životni prostor (smart living environment)
3. „Embedded“ IKT sistemi za energetske efikasnost	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj modernih rešenja za upravljanje energetskim resursima na makro i mikro nivou sa akcentom na „embedded“ sisteme • Projektovanje i razvoj sistema za proizvodnju i distribuciju električne energije, gasa i naftnih derivata • Projektovanje i razvoj sistema za upravljanje i eksploataciju biomase i drugih obnovljivih izvora • Projektovanje i razvoj sistema za inteligentno i interaktivno praćenje proizvodnje energije, distribucije, trgovine i njene upotrebe
4. Efektivno upravljanje i praćenje irigacionih sistema i sistema za	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj „embedded“ sistema za praćenje i upravljanje irigacionim sistemima i sistemima za navodnjavanje

Prioritet: „Embedded“ i „pervasive“ sistemi (<i>Embedded and Pervasive Systems</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
navodnjavanje zasnovanih na „embedded“ sistemima	

2.9 IKT za poljoprivredu (*ICTs for Agriculture*)

Obrazloženje: Srbija ima veliki poljoprivredni potencijal. Procenat populacije koji radi u ovom sektoru ukazuje na njegov strateški, socijalni i ekonomski značaj za samu zemlju, i na neophodnost daljih investicija u istraživanja u ovoj oblasti. Ipak, u poređenju sa drugim evropskim zemljama, evidentno je da mu je neophodna modernizacija i da je neophodno uvesti IKT u proizvodne procese kako bi ih unapredili a proizvođače načinili konkurentnijim na međunarodnom tržištu. Potencijal i konkurentnost ovog polja, mogu da postanu i prednost IKT industrije takođe.

Prioritet: IKT za poljoprivredu (<i>ICTs for Agriculture</i>)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. Optimizacija poljoprivredne proizvodnje uvođenjem IKT	<ul style="list-style-type: none"> • Projektovanje i razvoj IKT sistema za kontinuirano praćenje i procesiranje podataka prikupljenih na poljima i iz skladišta hrane. • Upotreba IKT sa ciljem povećanja prinosa u poljoprivredi • Projektovanje integrisanih sistema zaštite poljoprivredne proizvodnje i dobara, zaštita od prirodnih nepogoda i zaštita od ljudskog nemara, krađe ili namerne destrukcije itd. • Primena metoda za daljinsko detektovanje i realizaciju servisa na zadatim lokacijama
2. Razvoj hardverske/softverske podrške za upravljanje parkom poljoprivrednih vozila	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj hardverskih uređaja zasnovanih na GPS-u za praćenje i navigaciju poljoprivrednih vozila • Razvoj softverske podrške upravljanju i navigaciji u poljoprivredi
3. Strateško upravljanje proizvodnjom i uslugama u poljoprivredi	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemi za predviđanje prinosa i, predviđanje bolesti kod poljoprivrednih kultura • Usluge podrške upravljanju proizvodnjom poljoprivrednih kultura • Modeliranje poslovnih procesa • Nove usluge prikupljanja informacija • IKT aplikacije u proizvodnom procesu, i u promociji ovog sektora • Razvoj integrisanih sistema za skupljanje, procesiranje i evaluaciju podataka sa terena, iz skladišta i tokova hrane

2.10 IKT za preduzeća i poslovanje (*ICTs for Enterprises & eBusiness*)

Obrazloženje: Indikatori kao što su istraživačka infrastruktura u razvoju, dobri ljudski resursi, veliki broj projekata finansiranih iz nacionalnih i međunarodnih fondova, dobar odnos cene/performance domaćih eksperata u ovoj oblasti (u poređenju sa svetskim tržištem) pokazuje da je ovo perspektivno polje istraživanja. Ono ima veliki uticaj na porast konkurentnosti naše ekonomije, stvara plodnu sredinu za domaći i međunarodni biznis sektor i utiče na društvo kao

celinu. Ulaganja u ovoj oblasti istraživanja će imati dvostruki efekat: i) unapređenje SME poslovanja, ii) mogućnost približavanja IKT kompanija primenjenom istraživanju. Njegov potencijal da podrži IKT industriju u Srbiji leži u činjenici da postoje dovoljni istraživački potencijali na univerzitetima i institutima, čija istraživanja iz ove oblasti može da podrži IKT industrija. Šta više, uvođenje IKT u organizacije i biznis će modernizovati rad i podržati industrijski razvoj. Konačno, privatizacija u Srbiji i podrška lokalnom privatnom sektoru će dati inicijalni stimulans razvoju lokalne IKT industrije, ali će i strateški pristupiti podršci lokalne IKT industrije da izađe i bude konkurentna na međunarodnom tržištu.

Prioritet: IKT za preduzeća i poslovanje (ICTs for Enterprises & eBusiness)	
Ciljevi istraživanja	Relevantne oblasti istraživanja (za definisani cilj)
1. IKT podrška upravljanju i integraciji poslovnih procesa	<ul style="list-style-type: none"> • Upravljanje lancima snabdevanja • Prilagodivo upravljanje poslovnim procesima modelovanje i projektovanje poslovnih procesa, sistemi toka rada, CRM • Poslovna integracija bazirana na B2B modelima (uključujući i elektronske sisteme plaćanja, digitalni potpis i sl.)
2. Razvoj IKT podrške automatizaciji i kontroli industrijskih procesa	<ul style="list-style-type: none"> • Automatizovane mašine i sigurnosni sistemi (ugradni procesori u mašine i objekti, i njihovo povezivanje) • IKT kao podrška velikim sistemima (nafta, gas, saobraćaj, električna energija, voda i sl.)
3. Podrška razvoju inovativnih aktivnosti IKT kompanija – sistemski podsticaji	<ul style="list-style-type: none"> • Unapređenje tokova informacija ka i od informacionih sistema: inovacioni centri kao inkubatori biznisa i tehnologija, novi tehnološki parkovi • Korporativni e-Identitet i intranet portali kao standardi u realizaciji korporativnog prisustva na Internetu

ANNEX I – KLASIFIKACIJA POLJA ISTRAŽIVANJA U OBLASTI IKT

Tabelom je predstavljena klasifikacija polja istraživanja u oblasti IKT korišćena tokom prve faze konsultacija, radi identifikacije inicijalnih istraživačkih prioriteta. Ova taksonomija je zasnovana na taksonomiji koja je razvijena u okviru CISTRANA projekta (www.cistrana.org).

Id.	Polje istraživanja u oblasti IKT	Id.	Polje istraživanja u oblasti IKT
	<i>IKT softver i procesiranje informacija</i>		<i>IKT hardverske komponente</i>
1	Veštačka inteligencija (<i>Artificial intelligence</i>)	33	Digitalni sistemi, digitalna reprezentacija (<i>Digital systems, digital representation</i>)
2	Bioinformatika (<i>Bioinformatics</i>)	34	Sistemi i tehnologije za projekcije (<i>Display systems and technologies</i>)
3	Kognitivni sistemi (<i>Cognitive systems</i>)	35	Embedded & pervasive systems
4	Kompjutersko modeliranje (<i>Computational modelling</i>)	36	Tehnologije visokih frekvencija (<i>High frequency technology</i>)
5	Upravljanje bazama podataka (<i>Database management</i>)	37	Mikro/nano sistemi (<i>Micro/nano systems</i>)
6	Distribuirani sistemi (<i>Distributed systems</i>)	38	Nanoelektronika (<i>Nanoelectronics</i>)
7	Programiranje zabavnih sadržaja (<i>Entertainment computing</i>)	39	Nanotehnologije (<i>Nanotechnologies</i>)
8	Grid tehnologije (<i>Grid technologies</i>)	40	Organska elektronika (<i>Organic electronics</i>)
9	Upravljanje identitetom (<i>Identity management</i>)	41	Optičke mreže i sistemi (<i>Optical networks and systems</i>)
10	Proseciranje slika i prepoznavanje paterna (<i>Image processing & pattern recognition</i>)	42	Periferne tehnologije (<i>Peripheral technologies</i>)
11	Tehnologije znanja (<i>Knowledge Technologies</i>)	43	Fotonske komponente i podsistemi (<i>Photonic components and subsystems</i>)
12	Middleware	44	Štampana i integrisana kola (<i>Printed and Integrated circuits</i>)
13	Privatnost (<i>Privacy</i>)	45	Kvantna informatika (<i>Quantum Informatics</i>)
14	Tehnologije za obezbeđivanje sigurnosti (<i>Security technologies</i>)	46	Robotika (<i>Robotics</i>)
15	Semantičke tehnologije (<i>Semantic technologies</i>)	47	Smart kartice i sistemi pristupa (<i>Smart cards and access systems</i>)
16	Senzorski sistemi i mreže (<i>Sensor systems and networks</i>)		<i>Telekomunikacije</i>
17	Inženjering usluga (<i>Service engineering</i>)	48	Širokopojasne tehnologije (<i>Broadband technologies</i>)
18	Simulacione tehnologije (<i>Simulation technologies</i>)	49	Internet tehnologije (<i>Internet technologies</i>)
19	Softversko inženjerstvo (<i>Software engineering</i>)	50	Sigurnost mreža (<i>Network security</i>)
20	Tehnologije za obradu govora i jezika (<i>Speech & Language processing technologies</i>)	51	Mrežne tehnologije (<i>Network technology</i>)
21	Sistemi za obradu signala (<i>Signal processing systems</i>)	52	Stelitske tehnologije (<i>Satellite technologies</i>)
22	Alati za virtualizaciju (<i>Virtualisation tools</i>)	53	Bežične i mobilne tehnologije (<i>Wireless &</i>

Id.	Polje istraživanja u oblasti IKT
	<i>IKT softverske aplikacije</i>
23	Elektronska trgovina (<i>Electronic commerce</i>)
24	GIS (<i>Geographic Information Systems</i>)
25	IKT za poljoprivredu (<i>ICTs for Agriculture</i>)
26	IKT za energetiku (<i>ICTs for Energy</i>)
27	IKT za preduzeća i poslovanje (<i>ICTs for Enterprises & eBusiness</i>)
28	IKT za životnu sredinu (<i>ICTs for Environment</i>)
29	IKT za državnu upravu i eUpravu (<i>ICTs for Government & eGovernment</i>)
30	IKT za zdravstvo i eZdravstvo (<i>ICTs for Health & eHealth</i>)
31	IKT za samostalni život i inkluziju (<i>ICTs for Independent living & eInclusion</i>)
32	IKT za transport i eTransport (<i>ICTs for Transport & eTransport</i>)

Id.	Polje istraživanja u oblasti IKT
	<i>mobile technologies</i>)
	<i>Multimedija</i>
54	Digitalni sadržaj i digitalne biblioteke (<i>Digital content & digital libraries</i>)
55	Digitalno video emitovanje (<i>Digital video broadcasting</i>)
56	IKT za kulturno nasleđe (<i>ICTs for Cultural Heritage</i>)
57	IKT za obrazovanje i eObrazovanje (<i>ICTs for Learning & eLearning</i>)
58	Multimedijalne infrastrukture (<i>Multimedia infrastructures</i>)
59	Virtuelna realnost (<i>Virtual reality</i>)
60	Alati za vizualizaciju (<i>Visualisation tools</i>)
-	Drugo

ANNEX II – KONSULTOVANI EKSPERTI

Lista eksperata koji su učestvovali u prvoj fazi konsultacija za kreiranje inicijalne Strateške agende istraživanja

mr. Svetlana Bogdanović: predstavnik Ministarstva za nauku iz odeljenja za međunarodnu saradnju, i NCP za ICT za Srbiju, sa iskustvom u pisanju praktičnih politika.

Marija Dabović: predstavnik Ministarstva za telekomunikacije i informatičko društvo. Savetnik je u grupi za evropske integracije i Sektora međunarodni poslovi i saradnja.

Prof. dr Vladan Devedžić: profesor na Fakultetu organizacionih nauka, Univerziteta u Beogradu. Predaje programske jezike i inteligentne sisteme. Član je Međunarodnog udruženja za veštačku inteligenciju u obrazovanju. Takođe je koordinator brojnih nacionalnih i međunarodnih projekata kao i evaluator FP projekata.

Prof. dr Dragan Domazet: dekan Fakulteta informacionih tehnologija (FIT) i ekspert u oblasti veštačke inteligencije, eUprave i eObrazovanja koje je implementirao i na FIT-u. Bio je Ministar za nauku i tehnologiju i vrlo dobro poznaje procese razvoja politika. Ima bogato iskustvo u međunarodnoj saradnji, gde je bio vodeći istraživač u Nacionalnom institutu u Singapuru. Vodio je preko 20 projekata, a bio je i evaluator FP projekata.

Vojislav Genić: ima dugogodišnje iskustvo u vođenju IT biznisa. Potpredsednik je za IT rešenja u vodećoj IT kompaniji ComTrade Group u kojoj vodi razvoj poslovne linije, ključne za budućnost ove firme. G. Genić je diplomirao na Mašinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Prof. dr Nataša Gospić: profesorka Saobraćajnog fakulteta Univerziteta u Beogradu na predmetu Informaciono društvo. Članica je Saveta RATEL (Republička agencija za telekomunikacije), i savetodavnog odbora za pitanja jednakosti polova u WSIS. Takođe je aktivna i u NVO „Jednake mogućnosti“.

Prof. dr Slobodan Janković: profesor informatike i računarskih nauka na Fakultetu tehničkih nauka „Mihajlo Pupin“ u Zrenjaninu. Espert je u oblastima inženjerskog merenja, sistema za prikupljanje podataka, i računarski nadgledanih procesa. Vodio je i radio na brojnim velikim nacionalnim i međunarodnim projektima, verifikaciji tehničkih sistema, i bio je konsultant mnogih međunarodnih kompanija u oblasti merenja.

Prof. dr Zoran Jovanović: direktor RCUB-a (Računarskog centra Univerziteta u Beogradu) i profesor Elektrotehničkog fakulteta, jedne od najistaknutijih istraživačkih institucija iz oblasti IKT. Bio je vođa projekta, na lokalnom nivou, na nekoliko međunarodnih (FP) i nacionalnih projekata. Takođe je član radne grupe za nacionalnu politiku u oblasti IKT industrijskog razvoja.

Prof. dr Zora Konjović: profesorka na Fakultetu tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu. Ekspert je u oblastima softverskog inženjerstva, eUprave i digitalnih biblioteka. Takođe je koordinator nekoliko velikih nacionalnih projekata u oblasti IKT. Trenutno je uključena u projekat eVojvodina i projekat GIS-a u Srbiji.

Dr Đuro Kutlača: ekspert za razvoj strategija i politika kao i ocenu naučnog rada. Radio je na istraživanju tranzicionih procesa u istraživačkim i razvojnim sistemima zemalja Jugoistočne Evrope. Vodi centar za naučno-tehnološko istraživanje i razvoj u jednom od najprestižnijih naučnih instituta u Srbiji „Mihajlo Pupin“. Vođa je brojnih nacionalnih i međunarodnih istraživačkih projekata.

Slobodan Marković: član je borda eksperata ICANN-a, predsednik Centra za razvoj Interneta (NVO za promociju IKT) i veoma je aktivan u promociji IKT-a u Srbiji.

Prof. dr Bratislav Milovanović: profesor na Elektronskom fakultetu Univerziteta u Nišu u oblasti mikrotalasne tehnike. Član je IEEE i ARTFG, sekretar ETRAN-a (NVO za promociju elektronike i IKT), asocijacije za mikrotalasne i podmilimetarske tehnike, i član odbora udruženja za

mikrotalasnu tehniku i udruženja za telekomunikacije. Bio je predsednik borda za IKT Regionalne privredne komore. Član je nekoliko ekspertskih komisija i radnih grupa u raznim ministarstvima.

Prof. dr Veljko Milutinović: ima predavačko iskustvo na 10 najboljih fakulteta iz elektrotehničkog i kompjuterskog inženjerstva u SAD. Profesor je Elektrotehničkog fakulteta Univerziteta u Beogradu gde predaje i sprovodi istraživanja u oblasti infrastruktura za ePoslovanje na Internetu i kompjuterskih arhitektura/projektovanja, gde kombinuje svoje ekspertize iz oblasti hardvera, softvera i poslovne administracije. U upravnim je odborima nekoliko US kompanija i bio je konsultant u velikom broju high-tech kompanija. Član je Srpske nacionalne akademije za inženjerstvo i IEEE.

mr. Snežana Pantelić: ekspert u oblasti razvoja IT strategija i upravljanja poslovnim procesima. Radila je kao vođa brojnih nacionalnih istraživačkih projekata iz oblasti IKT. Radila je kao istraživač i vođa projekata u 2 najveća istraživačka instituta u Srbiji: Institut za nuklearne nauke “Vinca” i “Lola Institut”. Trenutno je savetnik direktora jedne male privatne IT kompanije za oblast razvoja IT sistema i konsultant na nekoliko nacionalnih i međunarodnih projekata. Član je Tehničke komisije za sistemsko i softversko inženjerstvo Instituta za standardizaciju Srbije.

Prof. dr Dušan Petrovački: profesor na Fakultetu tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu. Njegovo polje ekspertize je automatizovano računanje, GIS i regulativa. Član je Senata Univerziteta u Novom Sadu, kao i brojnih NVO za promociju IKT. Bivši je pokrajinski sekretar za naučno-tehnološki razvoj u Ministarstvu nauke i tehnologije.

mr. Gordana Petrović: je viši savetnik Ministra za telekomunikacije i informatičko društvo za međunarodne odnose i razvoj. Član je brojnih ekspertskih timova u oblasti telekomunikacija.

Prof. dr Jelica Protić: prodekan Elektrotehničkog fakulteta, jedne od najistaknutijih istraživačkih institucija iz oblasti IKT u Srbiji. Predaje na predmetima kompjuterskog inženjerstva i ima višegodišnje iskustvo u međunarodnim projektima.

Vojislav Rodić: je predsednik Udruženja Internet provajdera, kompanije INet i specijalista u oblasti Internet tehnologija i tržišnih trendova. Ima dugogodišnje iskustvo u Internet sektoru. Takođe je bio član radne grupe za razvoj „Strategija telekomunikacija do 2007“

Dragan Satarić: NCP za energiju u Ministarstvu za nauku. Ekspert je u oblasti međunarodne saradnje za istraživanje u oblasti energetike. Iskusan je kreator praktičnih politika.

Prof. dr Miroslav Trajanovic: profesor na Fakultetu Informacionih Tehnologija (FIT) i mašinskom fakultetu u Nišu. Ima 24 godine iskustva u primeni IT u mehaničkom inženjerstvu. Ekspert je u oblasti kompjuterskog programiranja, CAD-a, metoda konačnih elemenata, digitalnih biblioteka i sistema za upravljanje sadržajima.